

NATIONALBOLSJEVISM

— TYSKLANDS FRAMTID?

Av EUGEN WESTPHAL¹

DEN 15 maj 1943 förkunnade Kominterns exekutivkommitté i Moskva den kommunistiska internationalens upplösning. Därmed upphävde Moskva en föråldrad och för länge sedan omodern organisation, som varken var tidsenlig eller fyllde den nuvarande politikens krav. Detta var så mycket lättare som man av detta beslut väntade sig mycket bestämnda propagandistiska återverkningar, dels på de demokratiska stormakterna, dels på tyska folket. Från och med nu bli de kommunistiska sektionerna självständiga. De bli — eller rättare äro — »demokratiska» och »nationella». Ofta framtråda de t. o. m. med anspråk på att företräda demokratiska och nationella principer ärligare och bättre än de gamla demokratiska partierna. Komma därmed de bolsjevikiska intriganterna att uppge sitt gamla inflytande på den internationella arbetarrörelsen och andra länders nationella politik?

Man kan i detta sammanhang sluta sig till mycket genom att se, hurusom samtidigt och parallellt med Kominterns upplösning — vilken av realpolitiska orsaker säkerligen är uppriktigt menad — en intressant scenförändring försiggår i Moskva. Man satsar inte längre på den häst, som heter proletär världsrevolution. Man leder den gamle och ytterst nationelle stridshingsten ur stallet. Man spekulerar i panslavism. Man bildar en polsk kommitté och en »Förening av polska patrioter». Man bildar en polsk legion och startar en polsk tidning — vilket allt står i från motsats till den polska regeringen i London. Man beskyller Mihailovitj för att inte vara tillräckligt patriotisk. Man organiserar en tjeckisk legion och ger ut en tjeckisk tidning. Man förbättrar förbindelserna med Kina och för en mycket livlig och rörlig politik i Främre orienten. Den ryska tidningen »Kriget och arbetarklassen», som fått ökad betydelse i utrikespolitiska spörsmål, tar i ett av sina senaste nummer ställning mot de planer demokratiska statsmän sådana som Churchill hysa på en osteuropeisk federation under polsk ledning, enligt vilka allt område mellan Finska viken och Svarta havet skulle sammanfattas till en »cordon sanitaire» mellan Tyskland och Ryssland. Det kanske märkligaste steg, som Stalin företagit under den senaste månaden, är utan tvivel bildandet av den tyska »Nationalkommittén för det fria Tyskland», en organisation, som kastar redan i dag sin ödesdigra skugga över den framtida gestaltningen av vår världsdel.

Den utveckling, som lett till bildandet av nationalkommittén, kom inte överraskande för de initierade. Det råder heller inte något tvivel

¹ Förf., vars namn är pseudonym, är en i Sverige boende tysk vetenskapsman, som tidigare på nära håll följt de nationalbolsjevikiska rörelserna och ägnat deras teorier ingående studier.

om, att kommittén faktiskt återspeglar djupa och uppriktiga strömningar inom vissa tyska befolkningsdelar. Det var därför inte helt med orätt, som kommitténs ordförande, Erich Weinert, i Pravda gav följande skildring av bakgrunden till kommitténs bildande:

»Bildandet av 'Nationalkommittén Freies Deutschland' syntes utåt först i en process som redan sedan länge är stadd i utveckling. Den är följden av den växande insikten hos breda lager av det tyska folket att Hitler förlorat kriget och att Tyskland driver mot en katastrof.

Denna process kan man tydligt iaktta hos hela tyska folket. I Sovjetunionens fångläger, där tyskarna för första gången fingo möjlighet att fritt säga sin mening, antog denna process snabbare och tydligare former. En kampfront mot Hitler bildades, till en början kring en kärna av kommunisternas, socialisternas och katolikernas gamla antifascistiska kämpar, och kring sådana, som redan tidigare börjat tvivla på Hitler. Att denna front blott växte långsamt berodde därpå, att *många soldater och officerare misstrodde denna antifascistiska kampfronts patriotiska karaktär och uppfattade dess mål som rent partipolitiska.*

Även gamla motståndare till hitlerismen ur det borgerliga lägret: konservativa liberaler och andra anhängare av den kapitalistiska ordningen höllo sig undan från de aktiva antifascistiska kämparna emedan de fruktade, *att de mål, som denna rörelse uppställt för sig inte skulle nöja sig med ett återställande av den statsordning som rådde före Hitler.»*

Sedan författaren bl. a. betonat, att utvecklingen allt snabbare gick i önskad riktning och att officerarna voro svårare att övertyga än soldaterna, fortsätter han:

»Det historiska steget har tagits. Det som för kort tid sedan föreföll omöjligt, nämligen att skapa en nationell enhetsfront, som omfattar tyskar av alla klasser och bekännelser, har blivit verklighet. När den ande, som besjälade denna konferens, vaknat hos tyska folket, då är stunden kommen, när tyska folket inte längre riktar vapnen mot andra folk, utan mot fienden i det egna landet, mot Hitler och hans anhängare och då det åter kan förvärva friheten och andra folks aktning.»

Bakgrunden till det sensationella steget är egentligen mycket lätt att genomskåda. Stalin ansåg ögonblicket gynnsamt för en politisk offensiv. I bästa traditionella moskvastil bildades en tysk kommitté, som uppträder i »nationell och demokratisk» maskering. I Moskva vet man mycket väl, att den tyska oppositionen under inga omständigheter vill byta ut den nazistiska diktaturen mot en bolsjevikisk. Den demokratiska förklädningen är också mycket användbar med hänseende till de demokratiska västmakterna, av vilka man allttjämt är beroende. För att försäkra sig om inflytande har man i spetsen för kommittén placerat några gamla och pålitliga tyska kommunister. Erich Weinert var en ivrig propagandist för den kommunistiska »arbetarkulturen». Som sådan har han säkerligen sina förtjänster. I samma klass torde man också kunna sätta skriftställarna Willi Bredel, Friedrich Wolf och Johannes R. Becher. Till tredje internationalens gamla garde höra Wilhelm Pieck, Florin, Hörnle och Ulbricht, som alla i riksdagen representerade det kommunistiska partiet. Det är i deras händer, som den verkliga ledningen ligger, medan officerarna och soldaterna blott utgöra kulisserna och staffaget.

Den 12 och 13 juli hölls i Moskva de antifascistiska tyskarnas upp-

sendeväckande konferens, som till det tyska folket riktade ett manifest, vars väsenliga punkter här skola återges. Pravda återgav uppropet på första sidan tillsammans med en bild av det första numret av Nationalkommitténs organ »Freies Deutschland». Därmed har ännu starkare poängterats den betydelse, som man på ryskt håll tillmäter nybildningen.

Till en början talar manifestet om Tysklands förtvivlade läge. Sedan vänder det sig med en lidelsefull anklagelse mot Hitler. Tyskarna uppmanas att själva störta honom. Detta är, heter det, enda räddningen från undergången.

»Därför är bildandet av en verkligt tysk regering den mest trängande uppgiften för vårt folk. Den kan blott framgå ur alla befolkningslagars frihetskamp, stödd på de kampgrupper, som sammanslutit sig för att störta Hitler. *De mot folk och fädernesland trogna krafterna inom armén måste därvidlag spela den avgörande rollen.* En sådan regering måste genast avbryta kriget, föra tillbaka de tyska trupperna till rikets gränser och med uppgivande av alla erövrade områden inleda fredsunderhandlingar. *Målet är ett fritt Tyskland.*

Detta betyder en stark, demokratisk statsmakt, som inte har någonting gemensamt med Weimarregimens vanmakt, en demokrati, som redan i dess frö förkväver varje försök till nya stämplingar mot folkens frihetsrätt eller Europas fred. Hänsynslöst avlägsnande av alla lagar, som bygga på folk- och rashat, upphävande av alla hitlerregimens institutioner, som vanära vårt folk, upphävande av alla hitlertidens tvångslagar, som rikta sig mot frihet och människovärde. Återställande och utökande av de politiska rättigheterna och sociala framstegen, menings-, press-, organisations-, samvets- och religionsfriheten. Frihet för industri, handel och hantverk. Säkerställande av rätten till arbete och rättmätigt förvärvat egendom som stulits av de nationalsocialistiska makt-havarna, beslagtalande av deras förmögenhet, som äro skuld till kriget, liksom krigsskojarnas. Handelsutbyte med andra länder som sund basis för det nationella välståndet. Omedelbart befriande av alla hitlerregimens offer och gottgörelse åt dem. Rättvis och skoningslös process mot krigsförbrytarna, ledarna, deras supportörer och medhjälpare, som störtat Tyskland i fördärvet, i skuld och skam, men amnesti åt alla hitleranhängare, som i rätt tid i handling gjort sig fria från Hitler och anslutit sig till rörelsen för ett fritt Tyskland.

Manifestets slutord lyda:

Vi ha en stor förebild i vår historia. För 130 år sedan, när tyska trupper ännu stodo som fiender på rysk mark, vände sig de bästa tyskarna, von Stein, Arndt, Clausewitz, York och andra, förbi de makt-havande direkt till det tyska folkets samvete och uppmanade folket till frihetskamp. Alldeles som de vilja vi med insats av all vår kraft och till och med våra liv göra allt för att vidga vårt folks kamp och påskynda störtandet av Hitler. Den som på grund av rädsla, vankelmod eller blind lydnad fortfar att gå med Hitler, handlar feget och bidrar till att driva Tyskland till nationell katastrof. Men nationens påbud stå högre än »ledarens» befallningar. För folk och fädernesland! Mot Hitler och hans krig. För omedelbar fred! För det tyska folkets räddning! För ett fritt och självständigt Tyskland!»

Denna patriotiska appell till det tyska samvetet för en bättre tysk framtid, för frihet, fred, rättvisa och demokrati kan inte undgå att göra ett djupt intryck på många tyska kretsar. Det råder intet tvivel om att uppropet är synnerligen skickligt avfattat. På alla avgörande punkter ger det uttryck åt alla deras längtan, som nu opponera sig

mot Hitler. Detta gäller i första hand avböjandet av det program, som uppställts av inflytelserika kretsar i demokratierna, om en uppdelning av Tyskland. Vidare vänder det sig mycket realistiskt till krigsmakten, som den enda makt utom partiet, som är i stånd att störta nazismen. Även hänvisningen till den preussiska historiens hjältar, som ryckte Tyskland ur Napoleons klor, hör hit. Bekännelsen till demokratin med alla dess välsignelser är gemensam för nästan alla Hitlers motståndare. Realistisk är också absolutionen åt alla nazister som i rättan tid överge sin ledare för att ansluta sig till de rättrogna.

Utan tvivel: Moskvas program är fyllt av lockande förespeglningar. Moskva bekämpar inte Tyskland utan blott Hitler och hans klick. Man är också fördomsfri och skicklig nog att inte uppvakta med några kommunistiska fraser. Även underskrifterna under dokumentet äro ägnade att förvåna. I spetsen stå — förutom de redan nämnda kommunisterna — tre tyska majorer, sedan följer en kapten och flera löjtnanter, däribland ett barnbarns barn till Bismarck. Sedan kommer en rad meniga soldater. Även ett par teologer finnas bland under-tecknarna.

I en ledare skriver Pravda för 2 augusti — och återger därmed utan tvivel de högsta sovjetmyndigheternas hållning: »Vi äro av den uppfattningen, att kommittén »Det fria Tyskland» kommer att spela en ännu större roll vid hitlerregimens störtande och vid Tysklands utträde i kriget än de fria italienarnas kommitté med hänsyn till Italien, vilken kommitté länge existerat i London och består av representanter för skilda politiska riktningar från monarkister och republikaner till socialister och kommunister. Kommittén Fries Deutschland och dess manifest kommer att i tyska armén och hos tyska folket ännu snabbare öka antalet motståndare till det hitlerska tyranniet.»

Visserligen har Moskva upphävt tredje internationalen, men de gamla förbindelserna bestå. Den tyska aktionen var välorganiserad; det bevisas av de bifallsyttringar, som genast strömmade in. I USA hälsades kommittén för det fria Tyskland livligt välkommen av German Emergency Conference — en blott nödortfittigt maskerad kommunistisk organisation. På denna grupps vägnar sände dr Kurt Rosenfeld och Rudolf Köhler ett entusiastiskt telegram till utskottets presidium och hoppades snart kunna »räcka ett från Hitler och den tyska imperialismen befriat Tyskland handen». Även från Syd- och Mellanamerika kommo telegram, vilkas kommunistiska ursprung lätt genomskådas; bland undertecknarna befann sig nämligen även den kände kommunisten Ludwig Renn.

Även bland de tyskspråkiga emigranterna har man börjat en livlig och dyrbar propaganda. Som huvudvapen i denna kamp måste man betrakta den i många stycken lärorika var-fjortonde-dagspublikationen »Die Information», som sedan kort tid tillbaka utkommer i Stockholm och vars framträdande och hållning helt och hållet sammanfaller med bildandet av Kommittén för det fria Tyskland. Även här undviker man sorgfälligt att bekänna färg. I nr 1 av

»Information» heter det i en artikel med det betecknande namnet »För den tyska arbetarrörelsens enhet»: »Den plattform, på vilken alla socialister, kommunister, kristliga, partilösa antifascister, pacifister kunna enas, är ytterst enkel. Vi kämpa för: 1. Tyskland som en civiliserad rättsstat. 2. Slut på kriget. 3. Full och oinskränkt självbestämmanderätt för alla folk, Österrike och Sudeterna inbegripna. 4. Åtta- och sjutimmarsdag (och några andra sociala åtgärder).»

I nr 3 av »Die Information» skrev författaren till artikeln »Den tyska regimen kris har börjat» följande:

»'Nationalkommittén för det fria Tyskland' är en urtysk angelägenhet, även om den bildats av i Sovjetunionen fångna högre officerare och i Moskva boende tyska politiker. Tyska patrioter tala till tyska folket... Det ligger i högsta grad i alla fria folks eget intresse, att tyskarna själva bringa nazismen på fall, avbryta kriget och införa en demokratisk ordning. Ett störtande av fascismen genom tyska folket skulle i grund ändra hela den internationella situationen och avvärja många hotande komplikationer. Det ligger i högsta grad i de förenade nationernas eget intresse att efter måttet av sin förmåga stödja nationalkommittén för det fria Tyskland. Därmed främja de sin egen sak.»

Utrikesminister Eden har dock redan i den brittiska regeringens namn förklarat, att man på engelskt håll icke erkänner kommittén.

Även Ny Dag har i en ledare av 23 juli uttalat sig gillande om bildandet av nationalkommittén: »I uppropet till Tysklands folk heter det, att nationen står över Hitler. En sådan frågeställning förfelar inte sin verkan på det tyska folket. Ju klarare det militära nederlagets oundviklighet framstår för gemene man bland tyskarna, desto lättare kommer de också att upptäcka vad som är värdefullt: Tyskland eller Hitler. Vi tror, att denna den tyska befrielsekommitténs enkla formel kommer att ha en helt annan effekt för påskyndandet av hitlerismens nederlag än den 'vansittartism' som tyvärr alltför flitigt odlas och som inte kan ha annan effekt än att ge dr Göbbels ständigt nytt stoff till den panik- och skrämselfpropaganda, med vars hjälp han söker hålla Tysklands massor fångna i nazismens tvångströjor», slutar detta trogna eko av husbondens röst.

Utrikespolitiskt och i de allierades förhållande till varandra var bildandet av nationalkommittén en första klassens sensation, vars intryck och återverkningar väsentligen mildrades av Mussolinis oväntade fall och de därav följande djupgående förändringarna i Italien. Intrycket att mycket allvarliga divergenser bestå mellan Ryssland å ena sidan och västmakterna å den andra rörande den politik, som man efter kriget skall föra mot Tyskland, har fått en effektiv bekräftelse. De engelska och amerikanska regeringarna hade inte ens underrättats om att kommittén skulle bildas. Även de krav som fixerades på Casablancamötet — i vilket Stalin som bekant inte deltog — och som gingo ut på en kapitulation utan villkor, delas uppenbarligen inte av Ryssland. I de stora demokratierna vill man också av telegram att döma i sin misstro utläsa ur manifestet, att tyskarna skulle få betydligt lindrigare villkor, om de vända sig till ryssarna, än om de utan villkor skulle kapitulera för England och Amerika.

De anglosaxisk-ryska motsättningarna — i synnerhet vad angår den

europiska kontinentens framtida gestaltning — äro alltför påtagliga för att kunna bortförklaras. Den amerikanske journalisten Edgar Mowrer sammanfattar i en artikel i New York Post de aktuella mot-sättningarna i 7 punkter: 1. Den amerikanska regeringen önskar ingen revolution med mord på de nazister, som de allierade vilja döma enligt laga dom — ryssarna uppmana nu tyskarna att omedelbart begå myteri. 2. De allierade i väster erkänna ingen asylrätt, vilket däremot ryssarna göra. 3. Washington och London kräva kapitulation utan villkor — Moskva tycks erbjuda fred i samma ögonblick som nazismen är avlägsnad. 4. Statsmännen i väster planera en fullständig ockupation av Tyskland, som skall fortvara någon tid — om den nya tyska regeringen tillmötesgår Moskvans fordringar, är det knappast troligt, att ryssarna skulle kräva någon ockupation, om inte för annat så för att hålla engelsmännen och amerikanerna på avstånd. 5. De allierade i väster erbjuda tyskarna en regeringsform i överensstämmelse med atlantdeklarationens principer, men naturligtvis ingen fascistisk — ryssarna kräva, att en s.k. demokratisk regering bildas. 6. Enligt den amerikanska planen skall Tyskland fullständigt avväpnas och ingen tillverkning av krigsmateriel tillåtas — Stalin lovar de demokratiska tyskarna en armé, och denna armé måste någonstans ifrån få vapen. 7. Om de båda amerikanska åsikterna, dels att Tyskland under en hel generation bör hållas borta från deltagande i de internationella trupper, som kunna komma att skapas, och dels att Tyskland bör decentraliseras som politisk och ekonomisk enhet, säger Stalin inte ett ord.

Nationalkommittén i Moskva har bildats på kommunistiskt initiativ och med Stalins effektiva hjälp. De politiskt ledande och ansvariga äro bekanta kommunistledare. Det torde vara en smula naivt att tro, att de eller Stalin skulle uppge sin gamla politik och sitt gamla politiska inflytande i och med att komintern avskaffades. Detta faktum få och kunna inte heller de talrika demokratiska och patriotiska fräserna ändra. Vidare har han av det förgångna lärt, att man inte får ställa sig i vägen för de nationella krafterna, utan måste begagna sig av dem. Därför uppträder nu den ryska propagandan som kommunism med nationellt förtecken, varvid tyngdpunkten ligger på en mycket stark utrikespolitisk anknytning till Sovjetunionen. Detta står tydligt att läsa mellan raderna i manifestet. Under nationalkommunismens — kommunismens på nationalistisk basis — banér kommer Moskva att efter kriget fortsätta sin världsåskådningskamp om herraväldet på den europeiska kontinenten. Kominterns organisationsform är utlevad, men man har funnit en ny, livsduglig och löftesrik.

I Tyskland av imorgon, som uppgivit de alltyska maktdrömmarna om rysk jord och huvudsakligen är orienterat österut, ser man en ny bundsförvant i den världsmaktpolitiska kampen om herraväldet på jorden. Härvidlag betjänar man sig också av de olösta sociala frågorna, liksom av de oerhört tillspetsade nationella spänningar, vilka genom naziherraväldets upplösande karaktär i hela Europa antagit en synnerligen farlig dynamisk form. Den rena kommunismens ideo-

logi är inte omfattande nog. Den verkade tvärtom avskräckande på många kretsar. En ny ideologi — nationalbolsjevismens — har nu funnits. Just i Tyskland vänta sig många med en viss rätt genomgripande framgångar.

Vad är då nationalbolsjevismen? I Tyskland kom nationalbolsjevismen efter förra världskriget från olika håll. Dessa grupper avveko i många frågor från varandra. Alltefter sin härkomst betonade de kraftigare antingen den kommunistiska eller den nationalistiska sidan av programmet, men gemensamt för alla var ett försök till en intim sammansmältning av revolutionär nationalism och bolsjevism. Av de kommunistiska elementen användes nationalbolsjevismens ideologi ofta som en skicklig maskering för att fånga nationalistiska kretsar. I nationalistiska kretsar var antagandet av ett kommunistiskt program inåt och en mycket långt gående utrikespolitisk orientering mot Sovjetryssland ett medvetet försök att undgå nederlaget av 1918 och dess följer. Den gemensamma ideologiska plattform, på vilken båda riktningarna stodo och där de kunde mötas, var den fanatiska aversionen mot liberalismen. Från marxismen övertog man en rad suggestivt verkande begrepp. I dessa kretsar begagnade man uttrycken »proletär nation» och »preussisk bolsjevism». Man talade om de »undertryckta folkens» enhetsfront och om »kapitalistiska nationer». Man sammankopplade den marxistiska klasskampsidén med en revolutionär nationalistisk utrikespolitik. I en av dessa typiska publikationer av år 1930 heter det något förvirrat: »Genom att vi förstodo Tysklands läge kommo vi till den övertygelsen att detta med vår lidelsefulla kärlek omfattade lands och folks öden i framtiden blott kan formis av den klass, som med rätta kallar sig den proletära. Just vi — som nationalistis — upplösa för nationens skull den släktskap med delar av detta folk, som dessa själva genom sitt handlingsätt förverkat. Detta är att slita sönder folket i klasser. Vi beklaga inte detta sönderlitande. Det härskande systemet heter ofrihet, nationens underkastelse under anonyma makter; det betyder de arbetande massornas rättslöshet till förmån för ett skikt, som uppträder med ledaranspråk, som vi inte erkänna såsom berättigade. Vi önska nationens enhet, Tysklands blomstring och frihet. *Vägen heter klasskamp, målet nationen.*»

Gemensam för kommunismen och nationalbolsjevismen är också den starkt avböjande hållningen gentemot den borgerliga världen. I det redan citerade dokumentet heter det på ett annat ställe: »Med bourgeoisin kunna vi inte längre sluta något förbund. Vi underkasta oss inte längre dess system. Vi ha inte längre något fädernesland, som heter Tyskland, i vilket den besuttna borgerligheten härskar. Men vi se vår fiende, som spärrar vägen för oss till friheten, den nationella och socialistiska: den tyska bourgeoisien. Och vi se vår uppgift: *Att övervinna bourgeoisien i revolutionär klasskamp. Att slå bourgeoisien betyder att träffa den främmande utsugaren. Det finns bara en lösning för ett socialistiskt, fritt fädernesland.*»

Även nationalbolsjevismens antikristliga, hedniska ton är en viktig beståndsdel i denna ideologi. Sålunda heter det i en skrift av K. O.

Pätel, en typisk representant för nationalkommunismen i Tyskland: ... »blott från den store Fredriks Potsdam med dess 'hedniska' skepsis kan bron slås över från den totala statens filosof Hegel och den marxistiska utvidgningen av hans läror till den socialistiska staten av imorgon. Ty den tyska nationalismen är idag och var då hednisk.» Även den preussiska linjen satte — i den mån den kom från »höger» — sin prägel på nationalbolsjevismen. Man vill visserligen inte veta av något preussiskt herravälde över Tyskland, men man menar preussisk »hållning, princip och andlig verklighet». De preussiska och socialistiska idealen mötas på det plan som bildas av det spenglerska begreppet »preusserdöme och socialism». Preussen uppfattas där som ett »försocialistiskt kraftfält», som en ung ideolog uttryckt saken. »Man kommer inte förbi detta Preussens existens.» Och man åberopar ej blott Spengler och Møeller van der Bruck utan även Rodbertus och Lassalle.

Vid slutet av den nationalbolsjevistikiska revolutionen står planhus-hållningsstaten. Man krävde, att »näringslivet överföres till nationens gemensamma egendom och att jorden förklaras tillhöra nationen. Därav följer nationalisering av alla större och medelstora företag, omedelbar och i stor skala genomförd kolonisation i öster, den romerska arvsrätten ersättes genom en tysk gemensamrätt.»

Den tyska nationalbolsjevismen kom från två i grund skilda utgångspunkter, vilka i regel stå oförsonliga gentemot varandra: kommunismen och nationalismen. Man måste tänka sig in i den tyska efterkrigstidens hela förtvivlan för att förstå hur dessa båda poler kunde mötas och sammansmälta. Den nationella kommunismen var i det revolutionära marxistiska lägret dels övervägande en maskering för att dra till sig de energiska och revolutionära elementen i det nationella lägret, dels en politisk riktning som framgick ur spartakistförbundet och avböjde att de tyska kommunisterna intimt bundes vid Ryssland; den önskade en klar, oavhängig, nationell politik. Denna hamburgerriktning under Lauffenberg och Wolffheim fick sedan av Radek det ironiskt menade namnet »Nationalbolsjevism».

I det nationalistiska lägret hyllade man tanken på ett ekonomiskt och militärt förbund med Sovjetunionen. Gemensamt med denna makt ville man med våld undanröja Versaillesfreden. Inrikespolitiskt accepterade man bolsjevismen, emedan man av kommunismens fasthet och dynamik väntade sig en militär motståndskraft, som Tyskland inte längre ägde. En som — för övrigt med sina rötter i det nationella lägret — klarast företrädde tanken att utdriva de allierades djävul med bolsjevismens Belzebub var professor Paul Elzbacher, som i sin broschyr »Bolsjevismen och den tyska frågan» talade för en desperat nationalbolsjevism och på tal om Versaillesfredens förödmjukelser förklarade, att det fanns ett hjälpmedel, som dock inte är något för svaga själar, nämligen bolsjevismen. Tanken att i förtvivlans hämndbegär kasta sig i armarna på bolsjevismen dyker för övrigt ideligen upp i publikationerna första tiden efter det förlorade första världskriget.

1923 stod Tyskland åter tätt vid avgrundens brant, ekonomiskt som

politiskt. Riksstyrelsen stod inför oerhörda inrikes- och utrikespolitiska svårigheter. Så kom Ruhr-occupationen, som sammansvetsade tyska folket till enhet och enighet. De kommunistiska och socialdemokratiska arbetarna vid Ruhr bekände sig undantagslöst till Tyskland. Man kämpade gemensamt mot den franska separatismen. Nationalisterna och kommunisterna räckte varandra handen över nationalhjälten Schlageters grav. Radeks träffande definition på Schlageter som »vandrar i intet» utlöste i höger- och vänsterkretsarna en diskussion, som gav ett kraftigt genljud. Något enhetligt samgående kom dock inte till stånd.

Vid denna tid bröto sig också några män, som senare skulle spela en viss roll vid den tredje nationalbolsjevikiska vågen, loss ur sina organisationer, såsom Ernst Niekisch, August Winnig och Otto Strasser.

1929 var det slut med det tyska välståndet. En ekonomisk nedgångs-epok började och samtidigt en ny nationalbolsjevikisk våg. Kommunistiska partiet framlade sitt program för »Tycklands nationella och sociala befrielse». I det kommunistiska partiet fanns det en nationalkommunistisk fraktion, Aufbruchkreis med ett antal yngre nationalistiska officerare i spetsen: Ludwig Renn, Beppo Römer och Richard Scheringer. De krävde ett nationellt befrielsekrig mot segermakterna i intimt samarbete med Sovjetryssland. I dessa och besläktade kretsar kämpade man lidelsefullt mot tanken på ett interventionskrig mot Sovjet, vilket inte så sällan krävdes av det nazistiska lägret.

Åren 1930—1933 funnos starka nationalbolsjevikiska strömningar i de nationalrevolutionära förbanden, bl. a. i »Wehrwolf», Strassers Svarta front och i vissa läger i Hitlers SA. Klarast omhuldade man denna ideologi i den tyska Jugendbewegung. Ernst Jünger ur Freischar Schill var deras ideolog. I sin bok »Arbetaren» har han präglat det kommande århundradets typ. »Arbetaren» träder som avgörande storhet in i historien. Han har ingenting att göra med den borgare, som kom efter franska revolutionen. Han är bäraren av den nya staten. Nationalismen och socialismen voro det nittonde århundradets idéer. I den nya tidsåldern däremot gäller arbetet som huvudprincip. Tekniken behärskar den andliga världen i det tjugonde århundradet. I stället för den liberala ordningen kommer arbets- och statsdemokratien, i stället för författningarna arbetsplanen.

Den nationalbolsjevikiska tendensen bekämpades visserligen häftigt av nazismen. Jugendbewegung avböjdes som »bolsjevikisk». Rosenberg höll 1935 ett betecknande föredrag mot de nationalbolsjevikiska »Aussenseiter». Vid samma tid publicerades i Völkischer Beobachter hans skarpa artikel mot den konservativa Möller van der Bruck. Ernst Niekisch och hans »motståndskrets» fortsatte till november 1934 sitt energiska arbete i de gamla gängorna, skyddade av vissa kretsar i riksvärnet. Sedan övergingo han och hans vänner till illegal verksamhet, och 1938 dömdes Niekisch och ett stort antal av hans politiska medarbetare till livstids straffarbete.

Men de nationalbolsjevikiska tendenserna drevo alltjämt sitt spel inom hitlerpartiet. I synnerhet togo de sin tillflykt till Hitlerjugend.

Hermann Rauschning, som med stort bekymmer såg denna utveckling, säger i sin första bok »Nihilismens revolution» mycket träffande: »När Tredje rikets organisationer falla sönder, komma måhända dessa strömningar att göra sig mera märkbara än hittills.»

Den nationalbolsjevikiska moskvakongressen ägde rum under frambesvärjande av Steins, Clausewitz' och Arndts andar. Ordensprydda tyska officerare sammanträdde under lysande, svartvittröda fanor. Av den oerhörda propagandan med flygblad och radio har ekot redan nått Berlin. I de initierade kretsarna inom och utom armén sysselsätter man sig ingående med Tysklands framtid i den nationella bolsjevismens tecken. Den schweiziske publicisten Albert Oeri, mycket insatt i tyska förhållanden, berättar att man i Berlin talar om en militär »tauroggenriktning». Tauroggen var den plats, där den preussiske generalen von York och ryssen Diebitsch träffades. Där träffades en överenskommelse, som betydde början till slutet för Napoleon. Den artikel, som nyligen från Malinins penna inflöt i den ryska tidskriften »Kriget och arbetarklassen» och vilken lämnar frågan om en total tysk avrustning öppen samt ironiserar över de polska anspråken på tyskt territorium och de vansittartiska tankegångarna, känner man också till i de tyska kretsar, som avses från den nazistiska politiken djupt bekymrad tänker på Tysklands framtid. Man är övertygad om att Stalin av självbevarelsedrift inte strävar efter en uppdelning av Tyskland — rikets enhet är även i dag det största bekymret för de inflytelserika oppositionella kretsarna i Tredje riket.

Det råder inte något tvivel om att Stalin med glädje skulle se, att sådana kretsar övertogre makten. Ett fredsslut vore möjligt efter Tredje rikets likvidering. Tyskland komme fullkomligt under ryskt inflytande. En utjämning med västmakterna, uppbyggandet av en demokrati, kontinuiteten med den tyska humanismens idéer samt åstadkommandet av fri utrikespolitisk position vore då naturligtvis illusoriska. Den logiska följderna av en nationalbolsjevikisk seger i Tyskland bleve en sammansvetsning av Tyskland och Ryssland till ett ekonomiskt och militärt block under Stalin, ett block som inte kunde besegras av någon koalition i världen. I Tyskland skulle denna »preussiska bolsjevism» kunna uppsuga stora delar av armén och hitlerpartiet, vilkas ideologiska basis ligger kommunismen betydligt närmare än de demokratiska »plutokratiernas». Följden vore en fortsättning av det latent krigstillståndet, nya svindlande rustningar och slutligen en definitiv, planetär sammanstötning mellan de anglosaxiska demokratierna och Tyskland-Ryssland. Civilisationen skulle inte kunna överleva den kampen.

Låt oss betänka vad en tysk konservativ skriftställare A. E. Günther 1932 skrev i »Deutsches Volkstum», rader som än i dag ha sin giltighet: »Nationalbolsjevismens styrka kan inte utläsas ur medlemsantalet i ett parti eller i en grupp, inte av tidskrifternas upplagesiffror. Man måste ha en känsla för den radikala ungdomens beredvillighet att besluta sig för nationalbolsjevismen för att fatta, hur plötsligt en dylik rörelse kan hoppa över från en sektartad krets till hela folket.»